

Vážený pan
Mgr. Bohuslav Sobotka
Předseda vlády ČR
Úřad vlády České republiky
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha 1 - Malá Strana

V Praze dne 24.7.2017.

Řešení některých oblastí ve věci jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí

Vážený pane předsedo vlády ČR,

obracíme se na Vás, opětovně po roce, ve věci týkající se jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. V loňském roce, dne 6. června jsme Vám zaslali dopis, který opětovně přikládáme a ve kterém jsme Vám zaslali naše postřehy týkající se tehdy projednávaného bodu programu Vlády ČR (dne 8. 6. 2016) č. 711/16– Řešení některých oblastí u jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a spolků působících na úseku požární ochrany. Máme potvrzeno, že dopis byl doručen do podatelny Vlády ČR dle protokolu o přijetí elektronického podání dne 6. 6.2016 v 09:15:53 hod. Dodnes jste nám však neodpověděl.

Jak jsme v dopisu uvedli, zaslali jsme Vám jej jako velitelé jednotek SDH, jmenovaní v souladu s ust. § 68 odst. 1 zák. č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, odpovědní zřizovateli podle ust. § 71 odst. 2 zák. č. 133/1985 Sb. o požární ochraně za připravenost a činnost těchto jednotek (naše činnost v jednotkách SDH obcí není činností spolku). Je proto zarážející, že k podnětům a návrhům k tak závažnému tématu, jako je řešení jedné z oblastí bezpečnost občanů, nikdo z Úřadu vlády ČR dodnes neodpověděl. Na druhé straně jsme v dopisu kladně hodnotili, že vláda ČR je po mnoha letech ochotna se zabývat dobrovolnými hasiči a že vítáme každou pomoc, která přispěje ke zlepšení činnosti těchto jednotek i postavení samotných jejich členů. Avšak jsme přesvědčeni, že je nutné se zaměřit na řešení podstatnějších oblastí a problémů jednotek SDH, včetně zabezpečení jejich členů.

V letošním roce Vláda ČR opětovně projednávala na svém jednání dne 14.6.2017 informaci k jí schválenému materiálu "Řešení některých oblastí k řešení ve věci jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a spolků působících na úseku požární ochrany" (dále jen „materiál“). Po seznámení se s obsahem tohoto jednání a s ohledem na návrhy, které jsme Vám zaslali v loňském roce, na které jste však dodnes nereagoval, má Komora velitelů jednotek sborů dobrovolných hasičů následující postřehy a návrhy k některým bodům výše uvedeného materiálu.

I. Splněné oblasti pro jednotky SDH obcí

1. Autoškoly (řidičská oprávnění pro členy jednotek SDH obcí)

V materiálu je uvedeno, že by mělo být vybudováno pracoviště „autoškoly“ v Jihlavě v areálu na ul. Kosovská a že je v současné době na Ministerstvu vnitra-generálním ředitelství Hasičského

záchranného sboru České republiky (dále jen „MV-GŘ HZS ČR“) před dokončením návrh materiálu pro jednání vlády, na jehož podkladě bude vláda žádána o posílení rozpočtu HZS ČR o finanční prostředky na vybudování pracoviště „autoškoly“. Počáteční jednorázové náklady na zřízení tohoto pracoviště jsou vyčísleny na částku cca 87,8 mil. Kč; roční provozní náklady se pak odhadují na částku cca 7,7 mil. Kč (bez nákladů na reprodukci majetku).

Uvedený záměr se jeví jako neefektivní a odtržený od praktického života lidí vykonávající službu v těchto jednotkách dobrovolně. Jednak neplatí, co je v materiálu uvedeno, že se bude jednat o autoškoly zdarma pro členy jednotek SDH obce. Výdaje uvedené výše (jak jednorázové, tak provozní) budou výdajem, ke kterým je třeba přičíst další výdaje na pobyt člena jednotky v takové autoškolě mimo své bydliště (např. dovolená člena nebo refundace mzdy, jízdné, ztráta času a další s tím spojené výdaje) a v neposlední řadě má tento záměr i dopad na akceschopnost jednotky. Částka na vybudování autoškoly ve výši 87,8 mil. Kč při odhadované ceně řídičského oprávnění ve výši 15.000,- Kč (částka může být i nižší) by umožnila jednorázově zabezpečit 5.853 řídičských oprávnění skupiny C a tak v krátkém čase doplnit bez problému chybějící strojníky v jednotkách s tímto oprávněním.

V ČR je celkem 1560 jednotek sborů dobrovolných hasičů kategorie JPO II a JPO III, které mají podle přílohy č. 4 vyhl. č. 247/2001 Sb. ve své výbavě předepsané požární automobily (cisternové automobilové stříkačky a dopravní automobily), pro jejichž obsluhu je předepsané řídičské oprávnění skupiny C. Uvedených 1560 řídičských oprávnění znamená, že by bylo možné z částky poskytnuté na pořízení střediska autoškoly v Jihlavě získat jednorázově minimálně 3,75 řídičských průkazů na jednu jednotku SDH obce kategorie JPO II a JPO III. A dále z částky ve výši 7,7 mil. Kč připadající na roční provozní náklady autoškoly by bylo možné ročně získat minimálně 513 řídičských průkazů. Jsme přesvědčeni, že efektivnějším využitím těchto finančních prostředků by bylo jejich poskytnutí přímo obcím, tedy zřizovatelům těchto jednotek SDH, např. formou účelové dotace ve výši 15.000,- Kč na jedno řídičské oprávnění nebo s určitou spoluúčástí např. ve výši 5.000,- Kč pro obec. Tím by bylo možné jednorázově rozšířit řídičské oprávnění u 8780 strojníků a následně každoročně získávat 770 těchto oprávnění. Navíc by uchazeč o řídičské oprávnění mohl absolvovat autoškolu v blízkosti svého bydliště, nemusel by být odloučen od své rodiny a mohl by být i po dobu této odborné přípravy akceschopný ve své jednotce.

2. Investiční dotace na požární techniku a požární zbrojnice jednotek SDH obcí

Investiční dotace na dopravní automobily a požární zbrojnice byly podle vládního materiálu v roce 2016 ve výši 250 mil. Kč, v roce 2017 byly zvýšeny na částku 310 mil. Kč a pro rok 2018 by měly zůstat ve stejné výši, jak vyplývá z tabulky (s chybou v jednotkách – mil. Kč / Kč). Z fondu zábrany škod bylo pro jednotky SDH obcí vyčleněno 98,5 mil. Kč a na rok 2017 je požadováno 84,4 mil. Kč, což je nižší částka oproti roku 2016 o 14,1 mil. Kč.

Podle prezentace vlády i Sdružení hasičů ČMS by se zdálo, že v posledním období dochází vlivem těchto dotací ke zlepšení obměny zastaralých požárních automobilů, které jsou povinny mít ve své výbavě jednotky SDH obcí kategorie JPO II a JPO III. Ve skutečnosti tomu tak ale není. Objem těchto prostředků nezabezpečuje ani prostou reprodukci na stanovenou 10letou dobu životnosti požárních automobilů pro tyto jednotky zařazené v plošném pokrytí. K zajištění této prosté reprodukce, je nutné ročně vynakládat v ČR na obměnu techniky celkovou částku 1,542 mld. Kč. Stav je ale takový, že například v roce 2015 byl skutečný, nikoli dotační, objem prostředků vynaložených na požární techniku (automobily) pro jednotky SDH obcí jen ve výši 539 mil. Kč. Jedná se tedy jen o jednu třetinu potřebných prostředků pro JPO II a JPO III. Do budov a staveb bylo investováno 409 mil. Kč.

Podfinancování rovněž vyplývá i z vládního materiálu, kde je uvedeno: „.... Na rok 2017 MV-GŘ HZS ČR žádá z Fondu zábrany škod České kanceláře pojistitelů pro obce 84,4 mil Kč, investiční dotaci na CAS by pak mělo obdržet 31 obcí na novou CAS ve výši 2,5 mil Kč a 5 obcí na rekonstrukci své CAS“. Z toho vyplývá, že dohromady bude uspokojeno jen 36 obcí. V České republice je více jak 1500 jednotek SDH

obcí kategorie JPO II a JPO III, které patří mezi základní složky IZS v souladu s ust. § 4 zákona o IZS a které mají být vybaveny podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany nejméně jedním cisternovým automobilem a jedním plně vybaveným dopravním automobilem (nikoli DA s nízkým dotačním titulem ve výši 450 tis. Kč bez požárního příslušenství, tedy jen jako převozní vozidlo). Desetiletá životnost znamená, že je nutné ročně obměnit nejméně 150 CAS a 150 DA. Materiál však uvádí, že bude pořízeno jen 31 nových cisternových stříkaček. Takže obměníme v uvedeném roce jen 2 % z celkového počtu (tedy za 10 let jen 20%).

Z výše uvedeného vyplývá, že obnova požárních automobilů zařazených v jednotkách SDH obcí kategorie JPO II a JPO III je hluboce podfinancována a nelze proto hovořit o tom, že se v této oblasti situace zlepšuje. Naopak, pokud bude probíhat financování požární techniky tímto tempem, bude tak docházet k dalšímu zhoršování současného nevyhovujícího stavu. Není výjimkou, že v těchto jednotkách jsou zařazeny požární automobily starší 30 let. Pro obnovu této techniky by bylo také dobré upravit i podmínky pro čerpání těchto dotací.

A ještě jedna poznámka. V materiálu je uvedeno, že „V roce 2015 poprvé, v poválečné historii, byla investiční dotace na CAS hrazena z prostředků Fondu zábrany škod České kanceláře pojistitelů...“. K tomu je nutno uvést, že to není poprvé, ale že z fondu zábrany škod bylo v poválečné historii standardně přispíváno na pořízení požární techniky, výstavbu požárních zbrojnic, výstavbu požárních nádrží, které dodnes v obcích slouží danému účelu, příspěvky na hydrantové sítě apod. A v předválečné historii existovala tzv. požární daň, která sloužila k financování hasičů.

3. Státní neinvestiční dotace

Obecně je třeba uvést, že státní neinvestiční dotace jsou velice složitým systémem na to, aby základní složky IZS (v tomto slova smyslu zejména JPO II a JPO III) musely žádat o finanční prostředky na to, na co jsou přeurčeny. Stát prostřednictvím krajů v současné době přispívá jednotkám SDH obcí kategorie JPO II a JPO III z největší části jen na „skutečnou spotřebu“ a jen v malé míře na jejich akceschopnost.

Dle našeho názoru by mělo být financování akceschopnosti jednotek JPO II a JPO III paušální na předurčenou jednotku v plošném pokrytí bez žádostí o dotaci. Dotacemi se musí zabývat mnoho lidí a nemusí se vždy jednat o objektivní způsob. Navrhujeme proto způsob, který je například využíván na Slovensku. Zařazeným hasičským jednotkám, v pěti kategoriích, podle stupně nebezpečí katastrálního území, je podle § 4b odst. 2 vyhl. 611/2006 Zz. Slovenské republiky o hasičských jednotkách, poskytována finanční podpora, která se skládá z paušálního příspěvku, refundace pohonných hmot v případě výjezdu mimo katastrální území obce a dalších finančních prostředků. Paušální příspěvek činí podle kategorie jednotky 1.400 EUR (cca 36.000,- Kč), 3.000 EUR (cca 78.000,- Kč), 5.000,- EUR (cca 130.000,- Kč) a 7.000 EUR (cca 182.000,- Kč) ročně. Není tak každoročně vypisován dotační titul a obce nemusí rok co rok žádat o úhradu za činnosti, které si objednal stát. Slovenský systém je transparentním způsobem financování bez různých komisí a vypisování žádostí. Navíc poskytuje jednotkám daleko vyšší finanční podporu, než je v současné době poskytována v ČR.

II. Další oblasti řešení jednotek SDH obce a spolků působících na úseku požární ochrany

K některým bodům vládního materiálu máme následující poznámky a připomínky:

1. Možnost převodu majetku

Zjednodušení převodu nepotřebného majetku státu, pokud toho bude dosaženo, vítáme a podporujeme jej. Jsme přesvědčeni, že převod takového majetku je ve veřejném zájmu a vláda by toto měla

deklarovat. Tyto převody majetku státu mohou přispět ke zlepšení vybavenosti jednotek SDH, zejména menších jednotek SDH obcí.

3. Řešení odškodňování, nemocenského pojištění či zdravotní péče o členy jednotky SDH obce

Odškodnění úrazů členů jednotky SDH obce je ve vládním materiálu vyhodnoceno tím, že je v Poslanecké sněmovně sněmovní tisk č. 903, který má odstranit aplikační nejasnosti ve vztahu zákoníku práce a zákona o požární ochraně u náhrady škody člena jednotky SDH obce. V rámci související novely zákona o požární ochraně se vymezuje odpovědnost za škodu vzniklou v rámci činnosti jednotky SDH obce podle principu, že odpovědnost nese ten, kdo aktivitu na úseku požární bezpečnosti nařídil a organizuje.

To ovšem pro členy jednotek SDH obcí znamená zhoršení a znejistění současného stavu, protože podle § 80 odst. 1 písm. a) platné právní úpravy je odškodňování újm na zdraví při činnosti člena v jednotce SDH obce a požární hlídce dosud garantováno státem. Tedy veškeré činnosti v jednotce.

Novelou však dochází (vyjma činností podléhajících operačnímu řízení, HZS organizované a nařízené odborné přípravě a cvičení) k přesunu odpovědnosti za odškodňování úrazů při některých činnostech v jednotce SDH, na obce. Jedná se o odbornou přípravu a nařízené cvičení. A co taková údržba techniky, opravy, asistence, činnosti v organizačním řízení atd.? O tom se novela nezmiňuje a dle uvedeného principu za to bude nově odpovídat zřizovatel jednotky. Lze tak očekávat, že zejména u menších obcí může dojít k tomu, že na případnou újmu na zdraví nebudou mít obce dostatek finančních prostředků. V tomto případě je novela neúplná, nebezpečná a vystavuje nás, dobrovolné hasiče, velkému hazardu. U zaměstnanců je samozřejmé, že jsou chráněni pojištěním odpovědnosti zaměstnavatele při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Avšak členové jednotek SDH obcí většinou nejsou zaměstnanci obcí, obce za tyto členy neodvádí zákonné pojistné. Pakliže docházelo při řešení oblastí, tedy i této, k diskusím dotýkající se jednotek SDH zejména se Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska, jak je uvedeno ve vládním materiálu, pak je na místě se ptát, jaké zájmy a koho vlastně Sdružení zastupuje a prezentuje? Jestliže vláda tuto změnu předložila, pak měla současně řešit i ochranu členů jednotek SDH. Je proto na místě se ptát, jak budeme jako členové odškodňování i v případě, že na takovou újmu nebude mít obec dostatek prostředků ve svém rozpočtu?

Další oblastí, kterou se vládní materiál vůbec nezabývá je jednorázové mimořádné odškodňování úrazů podle § 81 zák. č. 133/1985 Sb. o požární ochraně. V současné době došlo k úpravě výše odškodňování u příslušníků bezpečnostních sborů včetně příslušníků HZS (schváleno Senátem). V případě úmrtí příslušníka se výše odškodnění zvýšilo u manžela/manželky a na každé nezaopatřené dítě z 200.000,- Kč na 400.000,- Kč. U rodiče došlo ke zvýšení ze 100.000,- Kč na 240.000,- Kč. Takže u rodiny (manžel/manželka, 2 děti a 2 rodiče) je podle nově přijímané právní úpravy odškodnění ve výši 1.680.000,- Kč. Navíc úmrtí příslušníka ve služebním poměru se zvýšilo z trojnásobku na dvanáctinásobek.

V souvislosti s touto úpravou se nikdo nezabýval jednorázovým odškodňováním dobrovolných hasičů, kteří mohou přijít u stejné mimořádné události o život, jako příslušník HZS. Člen jednotky SDH obce úmrtí obdrží ve výši trojnásobku průměrného měsíčního platu jen v případě, že byl v pracovním poměru. Avšak většina členů jednotek SDH není v pracovním poměru. Pozůstalí dobrovolného hasiče (manžel/manželka, 2 děti a 2 rodiče) obdrží jednorázové mimořádné odškodnění ve výši necelých 643.000,- Kč. Rozdíl mezi příslušníkem HZS a členem jednotky SDH obce je u jednorázového mimořádného odškodnění více jak 1.000.000 mil. Kč. Takto si asi vláda představuje stále vyhlašovanou podporu dobrovolných hasičů? Většina z nás vykonává službu v jednotce SDH obce zadarmo a v případě toho nejzávažnějšího úrazu s následkem smrti, jsou naši blízcí odškodněni s takovýmto neodůvodněným rozdílem. Ptáme se oprávněně proč? Čím to vláda odůvodňuje?

Důležité je v této věci zmínit skutečnost, že na značné rozdíly v odškodňování jsme upozorňovali předsedu vlády dopisem ze dne 6.6.2016, na který jsme dodnes neobdrželi žádnou odpověď. Součástí dopisu byl mj. i návrh změny Nařízení vlády č. 34/1986 Sb. o jednorázovém mimořádném odškodnění osob za poškození na zdraví při plnění úkolů požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů včetně důvodové zprávy. Návrh jsme zaslali rovněž generálnímu řediteli HZS, který nám odepsal dopisem ze dne 1. 2. 2016, č.j. MV-184657—2/PO-IZS-2015, ve kterém doslova uvedl: „... že v současné době neuvažujeme o změnách uvedeného předpisu...“. Dopis generálního ředitele HZS ČR a návrh změny NV č. 34/1986 Sb. pro pořádek přikládáme.

K nemocenskému pojištění je nutné uvést, že člen jednotky SDH obce, popř. další člen ostatních složek IZS neobdrží podle upraveného právního předpisu 100 % denního vyměřovacího základu od prvního dne nemoci, protože u prvních 14 dnů se jedná o náhradu mzdy ve výši 60% (z toho první tři dny bez náhrady mzdy). Tato změna byla prezentována jako zásadní a jako velká podpora členů jednotek SDH obcí (několik tiskových konferencí za přítomnosti členů vlády i vedení Sdružení hasičů ČMS). Skutečnost je však jiná. Z důvodové zprávy k tomuto zákonu vyplývá, že podle sdělení HZS ročně v průměru přichází v úvahu do 10 případů dočasné pracovní neschopnosti členů jednotek SDH obce. Podle důvodové zprávy tak bude poskytováno nemocenské ve zvýšené výměře a dopady na systém nemocenského pojištění dosahovat ročně výše necelých 27 tis. Kč.

V úvodu vládního materiálu je uvedeno, že „Řešení některých oblastí u jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a spolků působících na úseku požární ochrany bylo diskutováno i se spolky působícími na tomto úseku, zejména se Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska“. Jak je vidět z výše uvedeného, tak Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska nedostatečně komunikuje a nepředkládá zásadní témata, která jsou podstatná pro zřizovatele, velitele a členy těchto jednotek SDH obcí.

Komora velitelů jednotek SDH je připravena k jednání a spolupráci při řešení výše uvedených témat, ale i dalších oblastí, které je nutné rovněž řešit.

Vlastimil Malina
Prezident Komory velitelů

Přílohy:

1. Dopis předsedovi vlády ze dne 6. 6. 2016
2. Dopis GŘ HZS
3. Návrh změny Nařízení vlády č. 34/1986 Sb. o jednorázovém mimořádném odškodnění

Na vědomí:

Členové vlády ČR
Hejtmanky a hejtmani krajů
Svaz měst a obcí
Předsedové politických stran a hnutí